

Jordi Martí

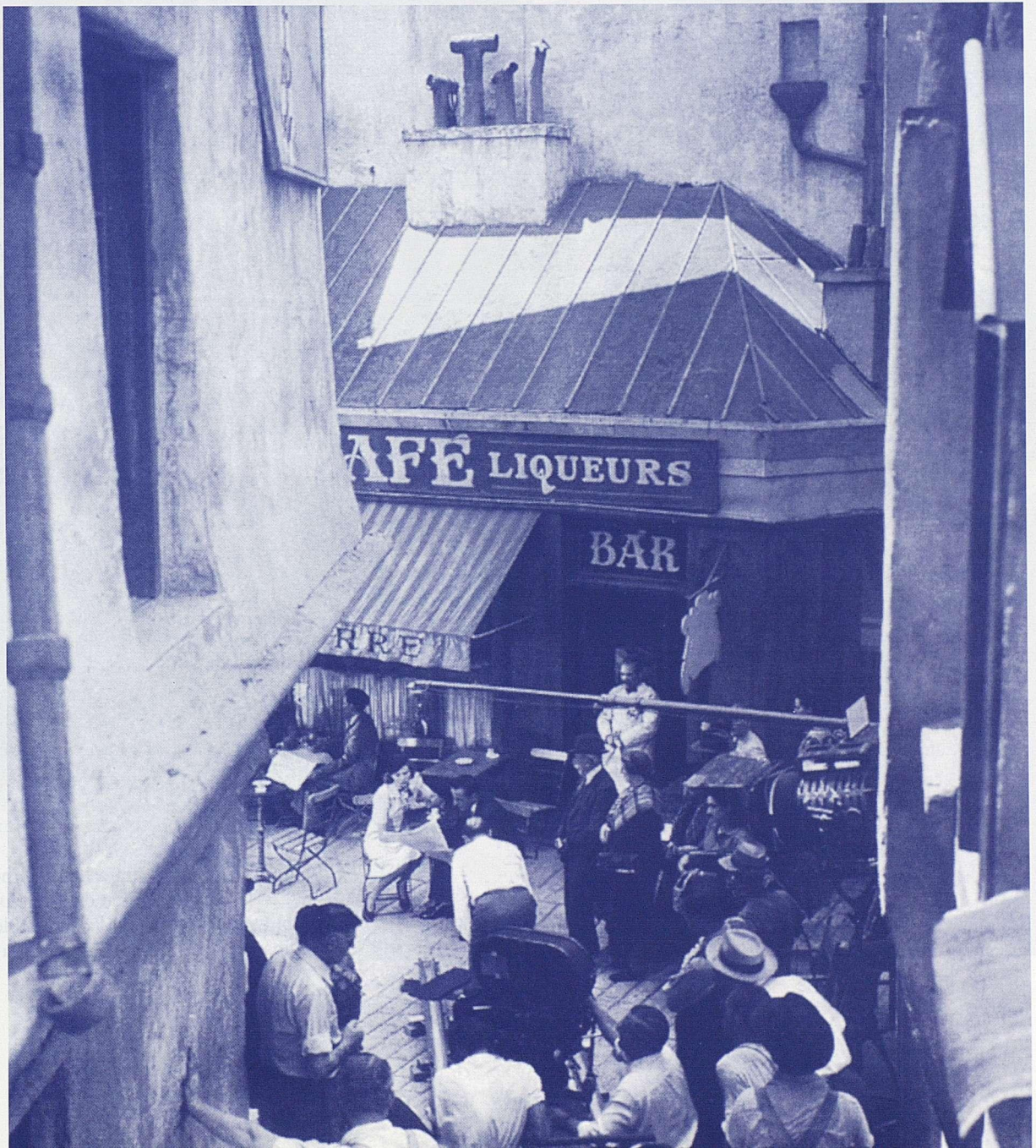
El mite d'una Casablanca romàntica i perillosa, cau d'espies, traficants, estafadors i simpàtics vividors que s'han situat a l'estret marge que separa el que és legal del que no ho és, escenari on conflueixen refugiats de la Segona Guerra Mundial, resistents francesos i agents nazis es deu a dues pel·lícules ben diferents, però igualment inoblidables: *Casablanca* (1942) de Michael Curtiz, i *Una nit a Casablanca* (1946), dirigida per Archie L. Mayo i protagonitzada pels Germans Marx.

Confeso que no he estat mai a Casablanca, com segurament els passarà a la majoria de lectors d'aquest article - si es que en té-, però m'han ase-

gurat, gent que coneix bastant bé el Marroc, que Casablanca no és en si mateixa una ciutat memorable. De fet, sembla ser que estem parlant d'una de les ciutats més lletges del país. Però és un fet que quan sentim la paraula "Casablanca" de sobte conflueixen en la nostra ment tot un seguit d'imatges atractives: simpàtics antiherois, amb esmòquing blanc i la fesomia de Bogart, que renuncien a l'amor per un imperatiu moral, cafès amb pianistes negres que interpreten tristes melodies, dones de somni que dominen els seus instints per mantenir-se fidels a uns principis ètics superiors, policies honorats que somriuen des del rostre de Claude Rains i dolents amb l'uniforme de les SS

que són finalment vençuts per aquell grapat de persones normals i corrents que ens fan vibrar quan entonen *La marseillesa*. Com si diguéssim, tot un seguit d'imatges irreals que solament la màgia del cine ha fet possibles i que se superposen sobre la realitat, molt més sòrdida, de la ciutat de Casablanca durant els anys més durs de la guerra. De manera que quan parlem de Casablanca, estem parlant més d'una pel·lícula que no pas d'una ciutat.

Casablanca és una gran pel·lícula feta per secundaris. Michael Curtiz, el seu director, era un simple artesà de la Warner, però va tenir l'encert de convertir un argument de sèrie B en una de les pel·lícules mítiques de la

Però és un fet que quan sentim la paraula "Casablanca" de sobte conflueixen en la nostra ment tot un seguit d'imatges atractives: simpàtics antiherois, amb esmòquing blanc i la fesomia de Bogart...

història del cine. En el seu repartiment apareixen tres dels grans secundaris del cine americà -d'aquells que tant li agraden a Eduardo Jordá i sobre els quals tan bé ha escrit al seu llibre *Afectes secundaris*-: Claude Rains, Sydney Greenstreet i Peter Lor-

rat uns actors de recursos interpretatius limitats però que, per diverses circumstàncies, varen tenir la sort de convertir-se en estrelles, tal vegada per la seva capacitat d'encarar amb desimboltura els papers que els assignaven, com és bona mostra *Casa-*

i Bogart: "Por qué vino a Casablanca?", "Para tomar las aguas", "En el desierto?", "Me informaron mal". El tema de la pel·lícula es podria resumir en un grup de persones normals, la vida de les quals ha estat truncada per la guerra, que es veuen obligats a

re. Dels seus principals protagonistes, Humphrey Bogart i Ingrid Bergman, he de dir que sempre els he conside-

blanca, on estan francament bé. Els diàlegs tenen punts de genialitat, com demostra aquest entre Claude Rains

actuar com a herois, i ho fan amb tota la dignitat del que sap que el seu destí escapa a la seva feble voluntat. Cinematogràficament, la pel·lícula

En el seu repartiment apareixen tres dels grans secundaris del cine americà -d'aquells que tant li agraden a Eduardo Jordá i sobre els quals tan bé ha escrit al seu llibre *Afectes secundaris*-: Claude Rains, Sydney Greenstreet i Peter Lorre.

il·lustra exactament això: com un grup de tècnics i actors considerats, tal vegada injustament, de segona fila, són capaços de fer, si els deixen, una obra mestra.

Una noche en Casablanca, dels Germans Marx, es va fer com una paròdia de *Casablanca*, situant l'argument uns anys després: la guerra ha acabat i ara són els nazis els que s'amaguen sota noms i personalitats falses a la ciutat. Segurament no es tracta de una de les millors pel·lícules dels Marx -està lluny de la genialitat de *Sopa de ganso* o *Una noche en la òpera*-, però encara conté les suficients dosis d'humor inversemblant i de descarada insubmissió envers els valors racionals de la societat burgesa com per que resulti una pel·lícula deliciosa. En tot cas, el tractament quasi surrealista de les situacions, fa que aquest film vagi més enllà del propòsit paròdic inicial i li otorga una entitat pròpia, que el separa del seu model, diguem-ne, seriós, el film de Curtiz. Ací també estem davant persones normals i corrents que es veuen obligats a realitzar actes heroics, però sense el dramatisme de *Casablanca*, amb aquella inigualable capacitat de riure's d'ells mateixos i de tot el

que els envolta que sempre caracteritzà l'humor dels Germans Marx i que els fa irrepetibles. ■

